

**Promo-LEX a prezentat
concluziile observatorilor la
capitolul finanțării
campaniei electorale pentru
alegerea Președintelui
Republicii Moldova 2016 și o
analiză comparată a
potențialului cadrului legal
de a combate corupția
politică în țările
Parteneriatului Estic**

Asociația
Promo-LEX
a
desfășura
t luni,
28
noiembrie
2016,
atelierul
de lucru
cu
tematica
[finanțări](#)
[i](#)
[partidelo](#)

r politice și a campaniilor electorale în țările
Parteneriatului Estic și, în particular, practica finanțării
concurențelor electorale în campania pentru alegerea
Președintelui Republicii Moldova. Raportul prezentat în cadrul
atelierului scoate în evidență că, **11 concurenți electorali,**
potrivit constatărilor MOA Promo-LEX, au omis reflectarea
exhaustivă a cheltuielilor efectuate pe parcursul campaniei
electorale. Studiul acoperă perioada electorală cuprinsă între
25 august 2016 – 13 noiembrie 2016.

Analiza efectuată de Misiunea Promo-LEX a veniturilor
grupurilor de inițiativă și a concurențelor electorale în
perioada electorală arată că, **veniturile acumulate în**
conturile cu mențiunile „Destinat Grupului de Inițiativă” au
constituit – 1 160 427 lei și “Fond Electoral” – 59 426 475
lei. Cea mai mare parte a contribuțiilor acumulate de
grupurile de inițiativă a fost din partea persoanelor juridice
– 46,58%, persoanele fizice au contribuit în mărime de 41,49%,
iar 4,66% le-au constituit donațiile materiale. Pe de altă
parte, concurenții electorali au înregistrat cele mai mari
contribuții din partea persoanelor fizice – 2895 cetățeni,
care au virat 52 408 936 lei în fondurile de campanie, cele
10 persoane juridice donatoare clasându-se pe a doua poziție –
cu 7 008 200 lei și donații materiale – în valoare de 837 765
lei. **Veniturile totale declarate ale concurențelor electorali**
au fost de 59 426 475 lei.

În același timp, **Promo-LEX a estimat că, cel puțin 7 627 223**
lei nu au fost reflectați în rapoartele financiare ale 11
concurenți electorali. În baza constatărilor, majoritatea
cheltuielilor nedeclarate se referă la retribuirea muncii
personalului de campanie, dar și la recompensele
voluntarilor/observatorilor, la publicitatea stradală sau
mobilă, la publicitatea promoțională și, nu în ultimă
instanță, la costurile de întreținere a sediilor de campanie.
Conform estimărilor observatorilor, dintre concurenții
electorali care n-au reflectat cei mai mulți bani în

rapoartele financiare s-au remarcat Igor Dodon, Marian Lupu și Dumitru Ciubașenco. Estimările cheltuielilor acestor actori electorali ating mai mult de un milion de lei fiecare. În același timp, Misiunea de observare a estimat un quantum de cheltuieli de cel puțin 2 239 310 lei, efectuate de 5 partide politice pentru activități cu tentă electorală, care urmează să fie reflectate în rapoartele financiare semestriale ale acestora (semestrul II, 2016).

Ponderea cea mai mare de completare a plafoanelor maxime stabilite de CEC a fost de 82,77%, din partea grupului de inițiativă în susținerea lui Dumitru Ciubașenco (PPPN) și de 36,86% din partea CE Marian Lupu (PDM), care ulterior s-a retras din cursa electorală. **Grupurile de inițiativă în susținerea lui Mihai Ghimpu/PL, C.I. Tudor Tarlev, C.I. Maia Laguta, Vitalia Pavlicenco/PNL, Ana Guțu, C.I. Geta Savițcaia, C.I. Ion Dron) și 1 CE (C.I. Maia Laguta) au declarat că nu au efectuat cheltuieli în perioadele vizate.**

Observatorii menționează că, **94% din cheltuielile de campanie declarate, au fost destinate publicității** (inclusiv materiale promoționale), 2% au fost pentru evenimente publice, 2% – pentru transport, 1% – pentru voluntari/observatori. Alte cheltuieli au fost de 1%. Nici un concurent electoral nu a declarat cheltuieli de retribuire a muncii, de sondare a opiniei publice. Doar trei concurenți electorali au raportat cheltuieli pentru recompensele voluntarilor, cheltuieli de consultanță și cheltuieli suplimentare de întreținere (inclusiv telecomunicații). Similar concurenților electorali, atenția sporită a grupurilor de inițiativă a fost direcționată către publicitate (inclusiv materiale promoționale), raportând cheltuieli de – 75%, 17% au fost pentru transport, 4% – cheltuieli suplimentare de întreținere și 4% – alte cheltuieli.

De asemenea, Misiunea Promo-LEX sesizează o activitate mai puțin activă a autorității electorale în campania electorală pentru alegerea Președintelui 2016 în condițiile în care, în

calitatea sa de organ independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. **Legislația în vigoare prevede sancțiuni graduale pentru încălcarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.** Totodată, CEC are în atribuții capacitatea de a sesiza organele competente privind încălcările ce sunt pasibile de răspundere contravențională, penală sau privind încălcarea legislației fiscale. La acest capitol, **Promo-LEX nu a observat astfel de cazuri de aplicare a sancțiunilor/sesizare a organelor de resort întru aplicarea acestora.**

În concluzie, **Misiunea Promo-LEX a remarcat mai multe nereguli în privința raportării financiare atât a grupurilor de inițiativă, cât și a concurenților, care nu au fost luate în vizor de subiecții electorali, fie în vederea aplicării sancțiunilor corespunzătoare, fie pentru a fi depuse contestații.** Analiza comparativă a finanțelor de campanie se bazează pe rapoartele financiare ale grupurilor de inițiativă și ale concurenților electorali prezentate la CEC, conectate cu constatările observatorilor.

Analiza comparativă a potențialului cadrului legal de a combate corupția politică în țările din Parteneriatului Estic este axată pe 4 piloni de comparație. Aceștia se referă la: organul de reglementare a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, veniturile și cheltuielile pentru finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, cerințele pentru raportarea finanțelor partidelor politice și a campaniilor electorale și sancțiunile pentru încălcări în domeniul finanțării partidelor și a campaniilor electorale. **Constatările indică asupra experienței pozitive a Georgiei în domeniul electoral, care este un exemplu pentru celelalte țări din regiune, și scoate în evidență necesitatea Republicii Moldova de a avansa la capitolul transparenței finanțării campaniilor electorale. Detalii [aici](#).**

Studiul Finanțarea partidelor politice și a campaniilor

electorale în țările Parteneriatului Estic în limba engleză găsiți [aici](#).

Constatările și recomandările Misiunii de Observare Promo-LEX pot fi citite [aici](#).

Atelierul de lucru "Finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale în țările Parteneriatului Estic. Practica finanțării campaniei electorale pentru alegerea Președintelui Republicii Moldova" este realizat în cadrul proiectelor „Consolidarea eforturilor organizațiilor societății civile în combaterea corupției politice în Țările Parteneriatului Estic” și „Monitorizarea civică a finanțelor politice și suport pentru aplicarea uniformă a cadrului juridic în Moldova”, cu suportul financiar al Forumului Societății Civile din Țările Parteneriatul Estic, Ministerul de Externe al Republicii Cehe, Uniunea Europeană, National Endowment for Democracy și Ambasada Marii Britanii la Chișinău. Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în cadrul activității aparțin Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat poziția organizațiilor partenere sau donatoare.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

**Politia protejează femeile în
cadrul campaniei
"PoliceForSHE"**

Astăzi,
25
noiembrie
, la
Șoldănești,
a
început
"PoliceForShe", o
campanie
desfășurată
de

Promo-LEX în parteneriat cu Inspectoratul General de Poliție și împreună cu Grupul Consultativ al Societății Civile UN Women.

Campania "PoliceForShe" vine să creeze o platformă de comunicare cu ofițerii de poliție activi în comunitățile din Moldova pentru a informa despre cele mai bune practici privind eliminarea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, dar și transpunerea imediată a acestora în practică. Ca urmare a parteneriatului cu Inspectoratul General de Poliție al Ministerului de Interne, **au fost selectați 10 polițiști formatori în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie**, dintre care 5 sunt femei – ofițeri de poliție. Astfel, pe parcursul atelierelor de lucru din Cahul, Orhei, Comrat, Glodeni și Șoldănești, ofițerii de poliție vor împărtăși experiența și setul lor unic de cunoștințe, abilități, comportament și atitudini care îi ajută să fie mai buni ca alții în prevenirea și combaterea violenței în familie. Atelierele de lucru se desfășoară pe 25 noiembrie, 1,2,8 și 9 decembrie.

Mesajele transmise de către ofițerii de poliție deveniți formatori sunt orientate în jurul discuției despre **obligatia unui polițist profesionist de a aplica legea cu profesionalism și responsabilitate ridicată, despre propriul exemplu de**

„toleranță zero” față de violența împotriva femeilor și promovez viața fără violență, dar și informații despre modificările și completări ale legislației din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

Lilia Potîng, jurista Promo-LEX, spune că, în rezultatul acestei campanii, după ce au fost identificați ofițerii de poliție formatori de opinie, urmează să fie asigurată o relaționare a polițiștilor ce servesc drept exemple pozitive cu alți colegi, utilizând instrumente și tehnici inovatoare.

Campania "PoliceForShe" este desfășurată de asociația Promo-LEX împreună cu membrii Grupului Consultativ al Societății Civile UN Women, în parteneriat cu IGP al MAI, cu suportul UN Women Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi,
Ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX:
GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

Statul recunoaște că Victoria Pruteanu este victimă a violenței în familie

Astăzi,
22
noiembrie
2016,
judecător
ii Curții
de Apel
Chișinău
au
pronunțat
sentința
în cazul

Victoriei Pruteanu, victima a violenței în familie din Strășeni, care are la întreținere 4 copii minori. Magistratii au decis respingerea apelurilor acuzării și au admis parțial apelul avocatului Victoriei Pruteanu sub aspectul de pedeapsă. **Instanța a decis că, se menține pedeapsa aplicată prin sentința judecătoreiei Strășeni, prin care Victoria a fost condamnată la trei ani și opt luni de închisoare, însă pedeapsa va fi executată după ce copii minori vor împlini vârsta de 8 ani.** Aflarea Victoriei în arest la domiciliu pe o perioadă mai mare de 2 ani a fost inclusă în pedeapsă, aceasta urmând să ispășească pedeapsa de încă un an și șase luni. Avocatul Promo-LEX Vadim Vieru, care a reprezentat-o în instanță pe Victoria Pruteanu, a declarat că va ataca decizia Curții de Apel cu recurs la Curtea Supremă de Justiție și va insista ca Victoria Pruteanu să fie achitată.

Totodată, jurista Promo-LEX Lilia Potâng spune că, **decizia Curții de Apel Chișinău conține unele părți pozitive.** Astfel, un aspect pozitiv constituie **emiterea unor încheieri interlocutorii de Curtea de Apel Chișinău, în privința asistentului social din localitate și a inspectorului de sector pentru lipsa acțiunilor de protecție în cazul victimei violenței în familie.**

Asociația Promo-LEX asistă cazul Victoriei Pruteanu din iunie

2015, ca fiind un caz reprezentativ pentru Republica Moldova, ce scoate în evidență lacunele sistemului de apărare a victimelor violenței în familie. Constatăm că, **odată cu monitorizarea și mobilizarea societății civile și a mass-media în cazurile de violență în familie, instituțiile statului au accelerat procesul de reformă și implementare a legislației în domeniul protecției victimelor.** Pe această cale, Asociația Promo-LEX aduce mulțumiri tuturor celor care s-au implicat în cazul Victoriei Pruteanu, precum și a altor victime a violenței în familie.

Reamintim că, pe parcursul anilor de căsnicie, Victoria Pruteanu a fost supusă actelor de violență în familie din partea soțului. Deși a cerut ajutorul autorităților, Victoria nu a fost protejată de soțul său violent. În august 2014, instanța de judecată a emis o ordonanță de protecție, cu toate acestea, victima a rămas în pericol, deoarece ordonanța a rămas neexecutată. Agresorul a încălcat ordonanța, în repetate rânduri, iar autoritățile au eșuat în a-i oferi o protecție reală Victoriei. Autoritățile au constatat că au fost comise acte de violență asupra acesteia și a copiilor, poliția aplicând sancțiuni ne semnificative agresorului. În seara zilei de 14 decembrie 2014, fiind din nou atacată de soțul agresiv, Victoria s-a apărat. De pe urma confruntărilor dintre cei doi, fostul soț a decedat. Victoria Pruteanu are la întreținere 4 copiii minori și face parte dintr-o familie social vulnerabilă.

Alte detalii despre acest caz citiți [aici](#).

Imagini și declarații de la ședința de judecată vedeți [aici](#).

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md.

În premieră pentru Republica Moldova, persoanele declarate incapabile vor putea avea acces liber la justiție

În aprilie 2016, Asociația Promo-LEX a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a verifica constituționalitatea articolelor 57 alineatul 2, 58 alineatul 2¹, 170, alineatul 1, litera c, 267, litera b, a 306, alineatul 1 și articolul 308 alineatul 2, Codul de Procedură Civilă a Republicii Moldova. **Curtea Constituțională, la 17 noiembrie 2016, a declarat neconstituționale prevederile ce limitează excesiv drepturile persoanelor cu dizabilități.**

Hotărârea privind limitarea excesivă a drepturilor persoanelor cu dizabilități este compusă din 2 părți: prima se referă la

dreptul de acces la justiție, iar a doua la capacitatea juridică civilă și instituția tutelei. Până recent, dacă o persoană suferea de o dizabilitate mintală, fie ea și minoră, putea fi ușor declarată incapabilă, într-o procedură mai mult formală, și lipsită totalmente de posibilitatea de a-și exercita drepturile. Aceasta nici măcar nu putea contesta hotărârea prin care era declarată incapabilă, iar ca urmare, era numit un tutore ce lua toate deciziile în numele persoanei declarate incapabile.

Avocatul Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco, susține că, **hotărârea Curții este una dintre cele mai importante din anul 2016 și acest succes a putut fi obținut ca rezultat a mai multor ani de eforturi conjugate ale Asociației Promo-LEX, Oficiului Avocatului Poporului și mai multor organizații neguvernamentale.** Avocatul a mai menționat că, prevederile normative declarate neconstituționale, deși sunt *de jure* menite să asigure un echilibru eficient de protecție și acces la justiție pentru persoanele declarate incapabile, *de facto* constituiau cel mai important impediment pentru aceste persoane în realizarea dreptului efectiv de acces la justiție.

În sesizarea Asociației Promo-LEX către Curtea Constituțională, au fost invocate mai multe articole ce se referă la două aspecte majore ce vizează drepturile persoanele declarate incapabile. Primul aspect – posibilitatea persoanelor declarate incapabile de a depune cereri în instanțele de judecată, inclusiv de a contesta hotărârile și deciziile judecătorești. Iar al doilea, se raportează la posibilitatea persoanelor declarate incapabile de a participa nemijlocit în procesele de judecată sau de a-și angaja un avocat. **Astfel, o categorie întreagă de persoane, care până în prezent erau total izolate de societate, vor avea posibilitatea să-și revendice și să-și apere drepturile în instanțele de judecată.**

Amintim că, anual în Republica Moldova sunt declarate incapabile și private de drepturi fundamentale circa 250 de

persoane, conform datelor din 2015 ale Ministerului Sănătății. Majoritatea persoanelor lipsite de capacitate juridică sunt plasate în instituții medicale sau rezidențiale specializate, fără posibilitatea de a decide singure asupra acestei măsuri și fără posibilitatea de a părăsi de sine stătător aceste instituții, în multe cazuri aceasta fiind o izolare pe viață. Totodată, efecte limitării accesului la justiție pentru persoanele cu dizabilități pot duce la: pierderea locuinței sau altor bunuri, imposibilitatea de a participa la acțiunile de divorț sau de a iniția aceste acțiuni, imposibilitatea de a depune plângeri penale și a beneficia de o investigație eficientă, imposibilitatea de a participa la acțiuni de succesiune, etc. În anul 2015, în Moldova, erau în total 3267 de persoane lipsite de capacitatea juridică.

Asistența juridică a fost acordată de către Asociația Promo-LEX în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților societății civile din Moldova, inclusiv regiunea Transnistreană, în combaterea discriminării prin intermediul acțiunilor de advocacy”, proiect implementat de The Equal Rights Trust și Asociația Promo-LEX, și finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația Soros-Moldova.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

**Dreptul de acces la justiție
pentru persoane cu**

dizabilități mintale

Dreptul de acces la justiție pentru persoane cu dizabilități mintale

250*
persoane

anual sunt declarate incapabile și private dreptul la muncă, sănătate și viață în comutate

**conform datelor din 2015 ale Ministerului Sănătății*

3267*
persoane

în anul 2015 în tota erau lipsite de capacitatea juridică

**conform datelor Studiului OHCHR Drepturile persoanelor cu deficiențe mintale sau intelectuale în Republica Moldova*

Majoritatea persoanelor lipsite de capacitate juridică sunt plasate în instituții medicale sau rezidențiale specializate, fără posibilitatea de a decide singure asupra acestei măsuri și fără posibilitatea de a părăsi de sine stătător aceste instituții, în multe cazuri aceasta fiind o izolare pe viață.

Efectele limitării accesului la justiție: pierderea locuinței sau altor bunuri, imposibilitatea de a participa la acțiunile de divorț sau de a iniția aceste acțiuni, imposibilitatea de a depune plângeri penale și a beneficia de o investigație eficientă, imposibilitatea de a participa la acțiuni de succesiune.

Moldova încalcă flagrant dreptul de acces la justiție al persoanelor cu dizabilități, declarate incapabile, în special articolul 13 al Convenției pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități. Potrivit acestui articol: "Statele Părți vor asigura acces efectiv la actul de justiție pentru persoanele cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, inclusiv prin asigurarea de ajustări de ordin procedural și adecvate vârstei, pentru a le facilita un rol activ ca participanți direcți și indirecti, inclusiv ca martori, în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigație și alte etape preliminare".

În Moldova este cunoscut **1** caz de restabilire a capacității juridice.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

EQUAL RIGHTS TRUST

soros
moldova

 promolex.md
www.promolex.md

@promolex

Promo-LEX: Continuă să fie înregistrată transportarea organizată a alegătorilor la cel puțin 32 de secții de votare, este în creștere numărul cazurilor de fotografiere a buletinelor de vot și au fost epuizate buletinele de vot în mai multe secții de peste hotarele țării

Ora: 19.30

Misiunea
Promo-LEX
de
observare
a
alegerilo
r
Președint
elui
continuă
să
înregistr
eze de la
observato
ri

multiple cazuri de transportare organizată a alegătorilor în cel puțin 32 de secții de votare. De asemenea, se atestă o tendință de creștere a numărului de cazuri de fotografiere a buletinelor de vot – 60 de cazuri. Totodată, observatorii Promo-LEX de peste hotare raportează că sunt mai multe secții de votare unde s-au terminat buletinele de vot.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau în perimetrul de 50 de metri ai secției de votare – 12 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 57 Chișinău. Un grup din 4 persoane, aproximativ 20 de minute s-au aflat în fața SV și duceau evidența alegătorilor care se prezintă la SV.
- SV 9 Ungheni. Un membru BESV a observat o persoană care înregistra video prin geam ce se petrece în secția de votare.
- SV 33 Cahul. Primarul, după ce a votat, a rămas să discute cu membri BESV în SV. Un observator a sesizat membrii BESV și primarul localității a părăsit SV.
- SV 34 Chișinău. Un domn a stat circa 30 min în SV. A plecat după ce a intervenit poliția.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 6 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 58 Florești. Alegătorii care vin cu microbuzele să voteze din stânga Nistrului, la întoarcere, după trecerea râului, se opresc într-un loc unde sunt remunerați pentru votul lor.
- SV 49 UTAG. În raza de 100 m de la SV, alegătorii după votare sunt serviți cu vin.
- SV 308 Chișinău. Un alegător a declarat că a fost remunerat cu 100 lei pentru a vota un anumit candidat.
- SV 7 Dubăsari. În raza secției de votare, circa 3 ore, doua persoane, presupuși reprezentanți ai unui concurent electoral, discutau cu alegătorii, existând zvonuri precum că achitau alegătorilor recompense.
- SV 10 Chișinău. La mai mult de 100 metri de la SV, o doamna oferea recompense bănești din partea unui candidat. După ce primeau banii, alegătorii semnau într-o listă.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 8 cazuri.

- SV 38, 42 Leova. Alegătorii demonstrează pentru cine au votat și fac agitație în favoarea unui concurent.
- SV 20 Șoldănești. 3 persoane se aflau în preajma secției de votare. Unul dintre ei este membru al unui partid politic, iar ceilalți 2 sunt alegători. Membrul partidului politic spunea alegătorilor pentru cine să voteze.
- SV 38 Orhei. Observatorul din partea unui concurent electoral purta un semn distinct la piept. Președintele BESV i-a obiectat, și acesta și-a scos semnul din piept.
- SV 7 Ungheni. De poarta SV un alegător a agățat o panglică de culoarea distinctă a unui concurent

electoral. Președintele BESV a chemat polițistul pentru a înlătura panglica.

- SV 278 Chișinău. Primarul, după ce a votat, la ieșirea din SV, a spus să nu promovăm „parada homosexualilor”.
- SV 4 Briceni. 2 persoane în afara secției de votare umblau cu simbolica unui partid politic.
- SV 7 Cimișlia. Un membru BESV, după ce a înmănat buletinul de vot unui alegător, i-a indicat pentru cine să voteze.

Transportarea organizată a alegătorilor a fost raportată în 32 SV.

- SV 24 Ștefan Vodă. Transportarea organizată a alegătorilor de către cca. 30 de microbuze, se presupune că alegătorii sunt aduși de reprezentanții unui concurent electoral. Pe parcursul zilei au fost aduși să voteze în jur de 1000 de cetățeni, care se presupune că sunt din regiunea transnistreană.
- SV 53 UTAG. Transport organizat al alegătorilor cu două microbuze.
- SV 50 UTAG. Observatorii au constatat că, între orele 15.00-15.40, 4 unități de transport au adus organizat alegători.
- SV 58 Florești. 3 microbuze fac naveta și aduc permanent alegători din stânga Nistrului.
- SV 42 Rezina. Un autobuz cu numere de înmatriculare din regiunea transnistreană a transportat 50 de alegători. Per total, la SV 42 Rezina, până la ora raportării au circulat circa 100 de unități de transport (inclusiv curse repetate), care au adus cel puțin 7-8 persoane fiecare.
- UATSN – Trei microbuze și patru autobuze aduc organizat alegători.
- În Varnița circulă 3 automobile cu numere de înmatriculare în regiunea transnistreană.
- SV 32 Căușeni. 0 mașină a transportat alegători.

- SV 22 Căușeni. Un antreprenor a organizat transportarea câtorva alegători cu un microbuz (2 ture). De asemenea, un microbuz de 2 ori a transportat alegători și reprezentanți ai unui anumit concurent electoral au transportat în jur de 20 persoane.
- SV 26 Căușeni, un automobil identic cu cel de la SV 32 Căușeni a transportat alegători.
- SV 271 Chișinău. Simpatizantul unui anumit partid politic aduce persoane cu mașina proprie.
- SV 41 Anenii Noi. Un microbuz a transportat 10 persoane la SV. De la SV 41, circa 25 alegători, cu un microbuz, au fost transportați organizat la SV 24 Anenii Noi.
- SV 19 Anenii Noi. Au fost aduși organizat la vot circa 4-6 persoane.
- SV 3 Dubăsari. Alegătorii erau transportați cu autocare și 3 microbuze de către simpatizanții unui partid politic iar cu o mașină au mai fost aduși în jur de 13-15.
- SV 5 Dubăsari. Un microbuz cu numere de înmatriculare în regiunea transnistreană a adus în jur de 15 persoane.
- SV 42 Rezina. Microbuze aduc regulat alegători din regiunea transnistreană – 8 unități de transport în medie cu 15-20 de persoane fiecare.
- SV 14 Soroca. De la internatul psiho-neorologic din s. Bădiceni au fost aduși 93 de persoane la SV. Vicepreședintele BESV a asistat pe fiecare alegător, indicând cu degetul locul unde trebuie aplicată ștampila „Votat” în buletinul de vot.
- SV 52 UTAG. A fost organizată transportarea a 10 alegători în două ture cu un automobil.
- SV 29 Briceni. În timpul deplasării cu urna mobilă, membrii BESV au încredințat urna mobilă observatorului din partea unui concurent electoral. Acesta din urmă, a intrat pentru câteva minute într-o încăpere singur.
- SV 41 Anenii Noi. Au fost observate 24 de microbuze ce aduc organizat alegători, în medie câte 15 persoane fiecare.

- De la SV 41 Anenii Noi. Un microbuz a transportat de 2 ori câte 25 alegători spre SV 24 Anenii Noi.
- SV 24 Anenii Noi. 2 Microbuze au adus organizat câte 20 persoane.
- SV 42 Anenii Noi. Transportare organizată cu microbuzul, în jur de 12 persoane au fost aduse din Slobozia.
- SV 26 Căușeni. 6 automobile au transportat 30 persoane.
- SV 32 Căușeni. Un microbuz din s. Gâsca a transportat în jur de 10-15 persoane.
- SV 10 Dubăsari. Un autobus a transportat 50 persoane la secția de votare.
- SV 33 Ocnița. Un autobus a adus organizat mai mulți alegători pe parcursul zilei.
- SV 5 Edineț. 12 persoane au fost aduse organizat de un microbuz la SV, au intrat și plecat împreună din SV.
- SV 53 UTAG. Un automobil a avut două ture de transportare a alegătorilor la SV.
- SV 42 UTAG. Un microbuz a transportat alegători de două ori. În primul caz 4 persoane iar a doua oară 10 persoane.
- SV 320, Sankt Petersburg, Rusia.
- SV 391 Iași, România.
- SV 394 Brașov, România.

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 6 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 38 Bălți. O doamnă s-a arătat indignată de faptul că secretarul BESV vorbește cu ea în limba rusă, cerând să se vorbească în română. La încercarea de a o ajuta pe alegătoare, ultima a ridicat vocea și a provocat neliniște în secție. A fost chemată poliția. Ulterior doamna l-a ajutat pe tatăl său să voteze și au plecat.
- SV 200 Chișinău. Reprezentanții unui anumit candidat îl intimidează pe președintele BESV pentru că a permis unui student să voteze.
- SV 138 Chișinău. Un alegător a provocat un conflict,

pentru că nu i s-a permis accesul la informația despre un alt alegător în listele de bază.

- SV 18 Bălți. Un alegător a insultat un operator al SIAS Alegeri. Doamna în cauză a venit cu un buletin deteriorat, s-a înfuriat și a numit operatorul cu cuvinte necenzurate. În cele din urmă a fost chemată poliția.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 22 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 390 București, România. Defecțiuni în funcționarea SIAS Alegeri – suspendarea funcționării sistemului pentru 10 min, 13:25 -13:35, timp în care au votat 20 de persoane fără verificarea în sistem. IDNP-ul a fost trecut pe foi A4 pentru a fi verificate după repunerea în funcțiune a sistemului. Pentru niciunul dintre acești alegători sistemul nu a arătat că ar fi votat anterior.
- SV 16 Bălți. A lipsit internetul între ora 14.20 și 14.50. Membrii BESV au încercat să folosească modemele dau nu s-a reușit. Drept rezultat s-au format cozi.
- SV 5 Călărași. Sistarea curentului electric, de la 9:50 până la moment (13:30) problema rămâne nesoluționată, 137 persoane au fost înregistrate pe listele de hârtie.
- SV 350 Paris, Franța. Un alegător nu a putut să-și exercite dreptul la vot pentru că SIAS Alegeri arăta că alegătorul a votat deja în Franța, deși el nu avea ștampila în pașaport. Nu i s-a permis să mai voteze, acesta a plecat acasă fără a vota.
- SV 394 Brașov. Un alegător nu s-a regăsit în SIAS Alegeri.
- SV 42 Rezina. Președintele BESV a solicitat de la CECE să mai includă în lucru un operator, al treilea la număr. Președintele CECE a apelat la CEC și a fost refuzat. Totuși, observatorul Promo-LEX a observat la SV

un al treilea operator care lucra. Președintele BESV a spus că a obținut permisiunea CECE. În cele din urmă s-a dovedit că CEC a permis CECE să trimită încă un operator și un membru al comisiei ca să ajute BESV.

- SV 24 Criuleni. Din cauza sistării curentului electric, SIAS Alegeri nu a funcționat 30 min.
- SV 29 UTAG. Circa 2 ore între 16.00 și 18.00 nu a fost curent. Activitatea nu a fost suspendată. S-au utilizat lumânări, telefoane.
- SV 47 Florești. Operatorii SIAS Alegeri au părăsit secția pentru 15 min.
- SV 200 Chișinău. Un student a venit la ora 17 să voteze, dar SIAS Alegeri a arătat că, la ora 16, a votat în Ocnița.
- SV 349, Villeneuve-Saint-George, Franța. La 16:40 un alegător nu a putut vota, fiindcă în sistem apare informația că ea a votat astăzi la Anenii Noi.
- SV 47, Calărași. Un alegător, la controlul în SIAS Alegeri figurează că a votat la o SV din Chișinău, deși el afirmă că nu a votat. Pe fișa sa de însoțire nu a fost aplicată ștampila votat, membrii BESV încearcă să găsească eroarea din sistem.

Prezența materialelor de publicitate, afișelor, panourilor electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 1 caz la SV 152 Chișinău.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale. Ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 12 cazuri, spre exemplu în SV 391 Iași, România.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 11 cazuri.

- SV 114, 180, 200 Chișinău. Câte un alegător au depistat prezența în listele electorale a rudelor decedate.
- SV 222 Chișinău. Un alegător a depistat pe adresa sa de

- domiciliu că sunt înregistrate persoane necunoscute.
- SV 59 Sângerei. Un alegător nu s-a regăsit în listele de bază.
 - SV 21 Bălți. În listele electorale de bază a fost inclusă o persoana decedată. Un domn sa adresat către președintele BESV și a întrebat de ce soția lui, care a decedat, este în listă. BESV i-a sugerat să verifice la primărie, pentru că nu ei fac listele.
 - SV 44 Bălți. A venit un alegător să voteze, dar nu se regăsea în listele electorale (deși soția acestuia era) – acesta fiind pe o altă adresă a secției de votare. Domnul a refuzat să meargă în altă parte. BESV a făcut o copie după buletin, au scris numele acestuia în listele suplimentare și i s-a permis să voteze.
 - SV 20 Chișinău. La 4 alegatori pe adresa de domiciliu sunt înregistrate persoane necunoscute.
 - SV 135 Chișinău. La un alegator pe adresa de domiciliu sunt înregistrate persoane necunoscute.
 - SV 23 Bălți. Alegătorul a depistat că, în drept cu el s-a semnat o altă persoană, aproximativ la ora 17.00. El a semnat deasupra. BESV au discutat între ei și au căzut de acord să semneze deasupra. Nu a fost scrisă nici o plângere.
 - SV 5 Rezina. Membrii BESV au mers cu urna mobilă la azilul de bătrâni fără a avea cereri depuse din partea alegătorilor. Alegătorii nu erau incluși în listele suplimentare. Directorul azilului doar a prezentat o listă de persoane, la ora 17.32, în ziua votării.

Fotografierea buletinelor de vot – 43 cazuri în: SV 50 Bălți; SV 52 Florești; SV 27 Briceni; SV 7 Ialoveni; SV 38 Nisporeni; SV 3, SV 6 Orhei; SV 25, 33, 94, 103, 105, 143, 147, 180, 182, 230, 232, 248, 257, 263, 267, 309, 131, 299, 12, 13, 20, 105, 142, 155, 120, 126, 135, 143, 180, 203, 210, 248 Chișinău; SV 2 Ungheni; SV 2 Bălți; SV 350 Montreuil, Franța; SV 394 Brașov, Romania.

Deficiențe în asigurarea cu energie electrică – 11 cazuri.

Iată câteva exemple: SV 75 Ungheni; SV 30 Cimișlia; SV 26 Criuleni; SV 43 Ungheni; SV 29 Sângerei; SV 40, 45 Cimișlia; SV 10, 48, 49 Fălești; SV 59 Soroca.

Situații de problemă ce țin de votarea în baza actelor de identitate – 5 cazuri.

- SV 221 Chișinău. Un alegător a votat fără aplicarea ștampilei în fișa de însoțire.
- SV 31 Briceni. Nu se aplică la majoritatea alegătorilor ștampila „Alegeri 13.11.2016. Turul II” în buletinul de identitate. Președintele BESV argumentează că nu poate impune alegătorii să le pună ștampila. Alegătorii explică că nu doresc să aibă această ștampilă pentru a putea trece granița dintre Republica Moldova cu Ucraina.
- SV 124 Chișinău. La un alegător cu domiciliu în Leova i s-a acordat dreptul la vot în baza declarației de votare pe propria răspundere.
- SV 31 Briceni. Un alegător a votat fără aplicarea ștampilei „Alegeri 13.11.2016” pe fișa de însoțire a buletinului de identitate. Alegătorul a refuzat aplicarea ștampilei.
- SV 41 Cahul. Un alegător a votat neavând fișa de însoțire la buletinul de identitate.

Epuizarea buletinelor de vot în următoarele secții de votare

- SV 336 Stratford, Marea Britanie. La 15:15 s-au terminat buletinele de vot din SV. Cetățenii semnează o petiție.
- SV 41 Varnița. La 18.40 s-au epuizat buletinele de vot.
- Devine tensionată situația cu numărul buletinelor de vot în SV 355 Bologna, Italia, SV 335 Maria Britanie (alegătorii vor să scrie petiții, contestații).
- SV 359 Mestre, Italia. Alegătorii sunt îndemnați să meargă să voteze la SV din Treviso Italia.
- SV 389 București, România. S-au terminat buletinele de vot.

Altele încălcări înregistrate de observatori:

- SV 10 Cimișlia. Sala unde este amplasată SV este de dimensiuni mari, nu este încălzită, este foarte prost iluminată.
- SV 33 Leova. A crescut numărul de solicitanți de votare la locul aflării de la 44 din primul tur la 57, turul II.
- SV 1 Cimișlia. Un alegător a solicitat să i-se ofere posibilitatea să voteze în afara SV, alegătorul nu a prezentat acte sau alte dovezi că este persoană cu necesități speciale. Președintele BESV a adus la automobilul unde se afla alegătorul listele electorale, buletin de vot, ștampila „votat”, ștampila „Alegeri 13.11.2016”.
- SV 25 Chișinău. Un alegător a văzut că, pe listele de bază, era semnătura de la primul tur în drept cu un verișor care este plecat în Germania. Domnul a depus o contestație.
- SV 278 Chișinău. La data de 12 noiembrie 2016, 15 persoane și-au înregistrat reședință în raza SV respective.

#observatorPromoLEX

Prezența afișajului electoral în raza secției de votare

DA 1
NU 1999

#observatorPromoLEX

Sigilarea urnelor de vot potrivit procedurilor legale

DA 1988
NU 12

#observatorPromoLEX

Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV sunt păstrate în loc sigur în incinta secției de votare?

DA 1992
NU 8

#observatorPromoLEX

Ați constatat în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor?

DA 6
NU 1994

#observatorPromoLEX

Ați constatat vre-un caz de agitație electorală în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor?

DA 11
NU 1989

#observatorPromoLEX

Ați constatat în apropierea secției de votare unități de transport care în mod normal nu au ce căuta în preajmă sau care transportă în mod organizat alegători?

DA 27
NU 1973

#observatorPromoLEX

Ați constatat acte de violență sau intimidare a alegătorilor, sau altor persoane?

#observatorPromoLEX

Ați constatat cazuri de eliberare intenționată a mai mult decât un buletin de vot pentru un alegător sau cazuri de introducere a mai mult decât un buletin de vot în urnă de către un singur alegător sau membri ai BESV?

#observatorPromoLEX

Ați constatat prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau perimetrul de 50 de metri ai secției de votare?

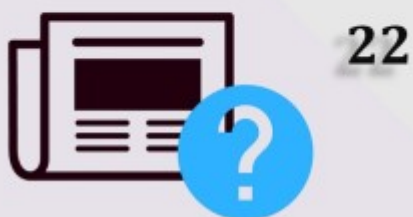
#observatorPromoLEX

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri

#observatorPromoLEX

Deficiențe în listele electorale

#observatorPromoLEX

Fotografierea buletinelor de vot

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care monitorizează procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX a delegat câte un observator pe termen scurt în fiecare secție

de votare din țară. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Misiunea observă alegerile și în 47 de secții de votare constituite peste hotarele RM. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy și Consiliul Europei. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

Promo-LEX: Observatorii raportează peste 150 de cazuri de transportare

organizată a alegătorilor și rânduri de alegători în fața a cel puțin 10 secții de votare din afara țării

Ora: 14.30

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor Președintelui constată cu îngrijorare că, până la ora 14.00, au fost raportate cel puțin 164 de cazuri de transportare organizată a

alegătorilor, creșterea numărului de acte de violență sau intimidare a alegătorilor, cazuri de prezență nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau în apropierea secțiilor de votare, precum și a rândurilor de alegători la cel puțin 10 secții de votare din afara țării.

Promo-LEX constată că, până la orele 12.45, prezența la vot astăzi este mai mare decât prezența la vot din 30 noiembrie 2014. Astfel, au votat deja 652 348 de persoane, în timp ce în 2014, până la ora 12.45, prezența la vot a fost de 587 930 de persoane.

Conform informațiilor primite de la observatorii Promo-LEX, până la ora 14.00 au fost înregistrate următoarele incidente:

Transportarea organizată a alegătorilor – cel puțin 164 de

unități de transport.

- SV 41 Anenii Noi. Au fost înregistrate cazuri de transportare a alegătorilor cu **12 unități** de transport (cel puțin 210 persoane):
- SV 10 Dubăsari. Au fost înregistrate cazuri de transportare a alegătorilor cu **6 unități** de transport (cel puțin 210 persoane), iar reprezentantul unui candidat dirijează circulația alegătorilor transportați.
- SV 1 Dubăsari. A fost **înregistrat 1 caz (45 alegători)** din or. Dubăsari.
- SV 2 Dubăsari. Au fost înregistrate cazuri de transportare a alegătorilor cu **3 mijloace** (peste 100 alegători).
- SV 3 Criuleni. Un microbuz a transportat de **2 ori** circa 24 alegători.
- SV 225 Chișinău. **5 automobile** private au transportat 17 persoane la SV.
- SV 22 Căușeni. **Un microbuz** a transportat alegători.
- Echipa mobilă Promo-LEX a raportat că rânduri de microbuze și autobuse se îndreaptă din Camenca și Râbnița la votare. Au fost înregistrate unitățile de transport care transportă alegători cu cca **17 unități** de transport (cel puțin 250 de persoane).
- Din Unitatea Teritorial Administrativă Transnistria – cel puțin **8 unități** de transport.
- SV 18 UTAG. **Trei unități** de transport.
- SV 4 UTAG. 4 alegători în etate au fost transportați cu un automobil la secția de votare. Șoferul mijlocului de transport era în mașină, aștepta persoanele pentru a le duce acasă.
- SV 58 Florești. Au fost transportate persoane de către **3 microbuze**. Unul din ele a făcut cel puțin 3 rute. Fiecare unitate de transport deplasau câte 20 de oameni în mediu.
- SV 42 Rezina. Cel puțin **60 de unități** de La fiecare 10-15 minute vin câte 7-8 microbuze. La ora 11.20

- observatorul Promo-LEX a raportat cel puțin 50-60 de unități de transport cu minim 8 persoane în fiecare.
- SV 43 Edineț. Cel puțin 8 alegători au venit organizat cu un microbuz la votare din satul vecin. Au motivat că au achitat șoferului ca să-i aducă la votare, deoarece au venit din satul vecin.
 - SV 2 Ungheni. Un microbuz a transportat cca 10 oameni.
 - SV 44 UTAG. Transport organizat și dirijat de către reprezentantul cu drept de vot consultativ al unui concurent electoral aflat în secție.
 - SV 1 Dubăsari. Alegătorii, transportați cu autocarele, au anunțat că au fost îndemnați de reprezentanții organelor administrative să participe la vot .
 - SV 39 Strășeni. Un microbuz transporta aproximativ 7 persoane de către o persoană din partea unui candidat.
 - SV 45 UTAG. Transportare organizată de către primar din banii publici.
 - SV 32 Căușeni. Sunt 24 unități de transport cu numere de înmatriculare în regiunea transnistreană.
 - Este coordonată circulația unităților de transport care vin din Tiraspol, Slobozia, Bender.
 - SV 24 Căușeni. Transportare organizată a alegătorilor cu mașina.
 - SV 41 Anenii Noi. Trei unități de transport au adus circa 60 de persoane.
 - SV 225 Chișinău. Câteva automobile începând cu ora 11.00 au transportat aproximativ 25 de alegători din regiunea transnistreană.
 - SV 10 Dubăsari. 5 autocare au transportat alegători.
 - SV 5 Dubăsari. Un microbuz cu numere de înmatriculare în regiunea transnistreană a adus în jur de 15 persoane.

Acces restricționat sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 11 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 1, 237 Chișinău. Observatorilor Promo-LEX i s-a

obstrucționat procesul de observare liberă în secția de votare.

- SV 6 Criuleni. SV este foarte mică, circa 20 m², jumătate de clădire este în stare avariată. Nu sunt suficiente locuri pentru observare.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale. Ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 16 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 25 Florești. Urna de vot mobilă nu este sigilată conform regulilor.

Prezența materialelor de publicitate, afișelor, panourilor electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 14 cazuri. Iată câteva exemple: SV 128, 278 Chișinău; SV 23 Căușeni.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau în perimetrul de 50 de metri ai secției de votare – 18 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 2 Edineț. Pe pragul SV se află 3 persoane, care discutau cum au votat. Membrii BESV au solicitat ca aceștia să părăsească raza secției de votare, aceștia s-au îndepărtat la 30 m și au continuat să discute.
- SV 10 Șoldănești. La distanța de puțin peste 100 de metri a fost observat un deputat și mașina altui deputat.
- SV 180 Chișinău. O persoană, care s-a prezentat ca funcționar a Parlamentului, a solicitat verificarea securității din SV. Solicitarea i-a fost refuzată.
- SV 278 Chișinău. Un simpatizant al unui candidat a stat lângă urna de vot și a discutat cu membrii BESV.
- SV 67 UTAG. Primarul stă în raza secției și monitorizează prezența la vot.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul și/sau în

apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 10 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 22 UTAG. În fața SV este situat un automobil din care alegătorii sunt serviți cu vin.
- SV 58 Florești. Observatorul Promo-LEX raportează că, alegătorii primesc câte 200 de lei după ce arată ștampila “Votat” aplicată în buletinul de identitate.
- SV 27 Bălți. Un alegător a încercat să fotografieze buletinul de vot. După ce a fost oprit, acesta a arătat cuiva din membrii BESV că i-ar fi dator cu ceva pentru votul efectuat.
- SV 82 Chișinău. Observatorul unui candidat are o listă cu alegători. Unii alegători îl atenționează să-i însemne în listă, cu alții iese afară, pe alții doar îi înregistrează.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 10 cazuri.

- SV 25 Hâncești. Alegătorul s-a exprimat public pentru cine a votat. Președintele BESV i-a făcut observație.
- SV 23 Căușeni. În fața SV un cetățean face agitație electorală în favoarea unui candidat.
- SV 163 Chișinău. Observatorul din partea unui candidat face agitație în incinta SV. La intrarea alegătorilor în SV, observatorul îi întreabă pe cetățeni: „Cred că știi pe cine trebuie să votezi”, după care el spune „Să-ți dau câteva țigări”.
- SV 265 Chișinău. Un cetățean împărțea calendarele unui candidat în fața SV.
- SV 95 Chișinău. Un alegător s-a apropiat de un alt alegător în cabina de vot și a discutat cu acesta.
- SV 8 Călărași. Un bărbat în vârstă de aproximativ 30 de ani, în apropiere de secția de votare face agitație electorală în favoarea unui candidat. Observatorul Promo-LEX a încercat să facă poze pentru a documenta

- cazul, iar persoanele s-au îndepărtat.
- SV 58 Orhei. Observatorul unui candidat făcea agitație, Președintele BESV i-a făcut observație.
 - SV 7 Dubăsari. În raza de 100 m a SV este un magazin alimentara in care in jur de 6-7 persoane fac agitație electorală în favoarea unui candidat.

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 13 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 69 Orhei. La 8:55, primarul a lovit pe observatorul din partea unui candidat cu pumnii în față, i-a rupt și haina. Motivul incidentului a constituit faptul că observatorul fotografia cum un microbuz de culoarea transporta persoane la SV. Microbuzul a fost parcat la 15 m de SV. Primarul a fugit de la fața locului.
- SV 43 Hâncești. Un observator s-a apropiat de SV pentru a vota, apoi s-a apropiat de un membru al comisiei. Între cei doi s-a iscat un conflict. Observatorul, nu a prezentat ecusonul pe care-l ținea în buzunar. A fost întocmit un proces verbal, explicație și la fața locului a venit poliția.
- SV 119 Chișinău. Un alegător a intimidat membrii BESV deoarece nu era în listele de bază a SV respective. Acesta a vândut apartamentul și figurează în listele de bază ale altei SV.
- SV 136 Chișinău. Un alegător a intimidat membrii BESV deoarece nu era în listele de bază a SV respective. Incidentul a fost soluționat cu ajutorul poliției.
- SV 180 Chișinău. A fost înregistrat un caz de conflict, când 2 alegători au vrut să voteze la aceeași cabină de vot, iar membrii BESV le-au interzis.
- SV 247 Chișinău. Un membru al unui partid politic a intimidat membrii BESV și a fotografiat observatorul Promo-LEX, postând fotografia pe Facebook.
- SV 95 Chișinău. Doi alegători au fost fotografiați de către un observator în timp ce amândoi au votat în

aceeași cabină de vot.

- SV 67 UTAG. Primarul se afla în incinta SV și intimida alegătorii strigând că aceștia votează pentru un anumit candidat.
- SV 247 Chișinău. Un alegător a intimidat un membru al BESV pentru că a fost rugat să păstreze liniștea.
- SV 23 Chișinău. Observatorul Promo-LEX a fost intimidat de membrii BESV pentru că a sesizat despre participarea la vot a alegătorilor fără a fi înregistrați în SIAS Alegeri.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 8 cazuri. Iată câteva exemple: SV 50 Florești; SV 24 Criuleni; SV 180, 231, 237, 60 Chișinău; SV 59 Sângerei; SV 60 Chișinău; SV 24 Căușeni.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 14 cazuri. Iată câteva exemple: SV 5 Fălești, SV 34 Bălți; SV 25 Chișinău, SV 87 Chișinău, SV 296, 38, 77, 120, 85, 123, 223, 119, 90 Chișinău. SV 2 Florești.

Fotografierea buletinelor de vot – 31 cazuri. Iată câteva exemple: SV 37 Ialoveni; SV 38 Nisporeni, SV 1 Leova; SV 66 Orhei; SV 302, SV 299, SV 33, SV 120, SV 232, SV 302, SV 111, SV 115, SV 119, SV 123, SV 126, SV 148 Chișinău; SV 2 Edineț; SV 7 Ialoveni; SV 38 Nisporeni; SV 7 Dubăsari.

Deficiențe în asigurarea cu curent electric – 6 cazuri. Iată câteva exemple: SV 5 Călărași, SV 28 Sângerei, SV 39, 24 Căușeni, SV 13 Ștefan Vodă, SV 1 Edineț.

Rânduri/Cozi la SV din afara țării – cel puțin 10 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 318, 319 Moscova, Rusia
- SV 355 Bologna, Italia

- SV 325 Dublin, Irlanda
- SV 330 București, România
- SV 3 Paris, Franța
- SV 336 Londra, Anglia
- SV 359 Mestre, Italia
- SV 375 Verona, Italia
- SV 366 Parma, Italia

Votarea cu buletine nepliate / nerespectarea secretului votării – 5 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 18 UTAG. Alegătorii sunt îndemnați de către membrii BESV să nu plieze buletinele de vot. În acest fel se observă opțiunea acestora, chiar și în urna de vot.
- SV 4 Leova. La votarea în sediul penitenciarului administrația, membrii BESV prezenți, acceptau votul alegătorilor cu buletine nepliate.
- SV 25 Florești. Alegătorii nu îndoiaie buletinul de vot și respectiv se vede opțiunea de vot a acestora prin pereții urnei de vot. La atenționarea observatorului Promo-LEX, membrii BESV au declarat că nu este obligatorie îndoirea buletinului de vot.
- SV 394 Brașov. Principiul secretului votului a fost încălcat de 2 canale TV, Brașov TV și Digi 24 TV, care au filmat introducerea buletinelor de vot în urna de vot, iar opțiunea votului era vizibilă.
- SV 10 Basarabeasca. Un alegator a arătat buletinul de vot pe care era aplicată ștampila „VOTAT” unui membru BESV.

Activități de agitație a unui ONG cu observatori acreditați

Observatorii au făcut agitație pentru un anumit candidat în perimetrul secțiilor de vot: SV 71 Chișinău, SV 41 Ialoveni, SV 16 Florești.

Situații de votare cu acte de identitate expirate sau necomplete – 10 cazuri.

Iată câteva exemple: SV 8 Criuleni; SV 24 Hâncești; SV 101, 297, 181, 221, 115 Chișinău; SV 26, 40 Bălți; SV 4 Căușeni.

Altele incidente raportate de observatorii Promo-LEX:

- SV 15 Șoldănești. Ștampilele "Votat" nu se află în cabina de vot ci la membru BESV pe masă. Acesta le eliberează pentru a vota și alegătorul i le aduce înapoi. Se motivează cu frica de a fi furate.
- SV 22 Căușeni. Reprezentanții unui concurent electoral dirijează procesul de votare în SV (verifică alegătorii la mesele membrilor BESV, îndreaptă cabinele de vot, dirijează alegătorii).
- SV 22 Cimișlia. Au fost acceptate 6 cereri de votare la locul aflării fără a fi prezentate certificatele medicale.
- SV 191 Chișinău. Un alegător a plasat buletinul de vot în urma mobilă. Președintele l-a extras din urna mobilă și la aruncat în urna staționară.
- SV 116 Chișinău. 1 alegător a lăsat buletinul de vot lângă cabina de vot. Buletinul a fost plasat în urna staționară de către președintele BESV.

#observatorPromoLEX

Prezența afișajului electoral în raza secției de votare

DA 14
NU 1986

#observatorPromoLEX

Sigilarea urnelor de vot potrivit procedurilor legale

DA 1984
NU 16

#observatorPromoLEX

Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV sunt păstrate în loc sigur în incinta secției de votare?

DA 1991
NU 9

#observatorPromoLEX

Ați constatat în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor?

DA 10
NU 1990

#observatorPromoLEX

Ați constatat vre-un caz de agitație electorală în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor?

DA 18
NU 1982

#observatorPromoLEX

Ați constatat în apropierea secției de votare unități de transport care în mod normal nu au ce căuta în preajmă sau care transportă în mod organizat alegători?

DA 27
NU 1973

#observatorPromoLEX

Ați constatat acte de violență sau intimidare a alegătorilor, sau altor persoane?

#observatorPromoLEX

Ați constatat cazuri de eliberare intenționată a mai mult decât un buletin de vot pentru un alegător sau cazuri de introducere a mai mult decât un buletin de vot în urnă de către un singur alegător sau membri ai BESV?

#observatorPromoLEX

Ați constatat prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau perimetrul de 50 de metri ai secției de votare?

#observatorPromoLEX

Deficiențe în listele electorale

#observatorPromoLEX

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri

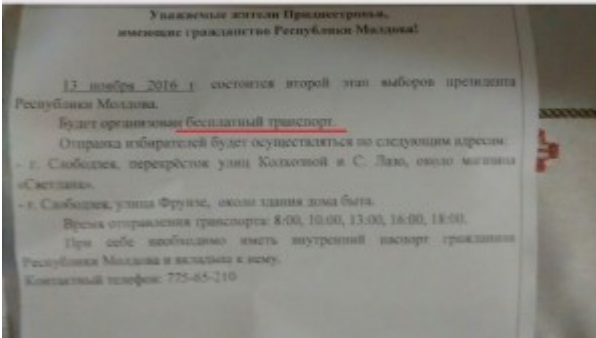
#observatorPromoLEX

Fotografierea buletinelor de vot

#observatorPromoLEX

12 noiembrie 2016 - regiunea transnistreană

#observatorPromoLEX

Secția de votare 1510 Molovata Nouă, r-nul Dubasari

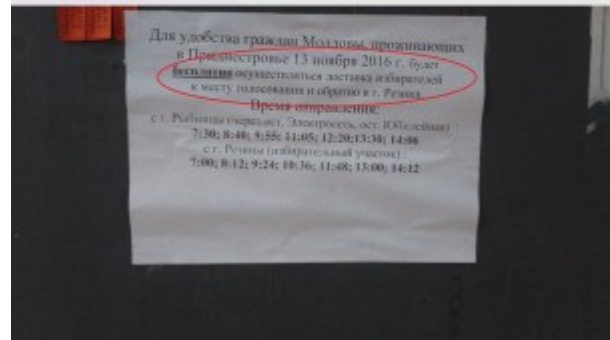
#observatorPromoLEX

Secția de votare 1510 Molovata Nouă, r-nul Dubasari

#observatorPromoLEX

13 noiembrie 2016

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care monitorizează procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX a delegat câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară, în total de 1981 de observatori. Misiunea observă alegerile și în 36 de secții de votare constituite peste hotarele RM. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la

Vot” sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy și Consiliul Europei. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

Promo-LEX: În primele ore ale zilei de votare se înregistrează un număr mare al cererilor de votare la locul aflării, prezența afișajului electoral în raza secțiilor de votare și transportarea organizată a alegătorilor

Ora: 9.30

Misiunea
Promo-LEX
de
observare
a
alegerilo
r
Președint
elui
constată
că, la
deschider
ea
secțiilor
de votare

din țară, erau înregistrate un număr mare al cererilor de votare la locul aflării, prezența materialelor publicitare în raza secțiilor de votare, cazuri multiple de transportare organizată a alegătorilor și lipsa curentului electric la deschiderea unor secții de votare.

Observatorii Promo-LEX au comunicat că, 1074 de secții de votare monitorizate s-au deschis la ora 7.00 și 85 de secții cu o întârziere de cel mult 15 minute. În secțiile de votare erau prezenți 17 786 de membri BESV, 4130 de operatori ai Registrului de Stat al Alegătorilor. De asemenea, **observatorii au raportat că, sunt înregistrate 38 171 de cereri de votare la locul aflării, în 2009 de secții de votare monitorizate.**

Conform informațiilor primite de la observatorii Promo-LEX, până la ora 9.15 au fost înregistrate următoarele incidente:

Acces restricționat sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 5 cazuri. Iată câteva exemple:

- SV 14 Basarabeasca. Între orele 6.30-6.50 accesul observatorului Promo-LEX a fost restricționat, motivul

invocat fiind faptul că, acreditarea din turul I nu ar fi valabilă. După intervenția observatorului pe termen lung Basarabeasca incidentul a fost aplanat.

- SV 154 Chișinău. Președintele BESV nu permite observarea liberă în SV tuturor observatorilor, de asemenea restricționează utilizarea telefoanelor mobile.

Prezența materialelor de publicitate, afișelor, panourilor electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 60 cazuri. Iată câteva exemple: SV 4, 3 Călărași, SV 6 Ungheni, SV 128, 198 Chișinău, SV 22 Căușeni, SV 10, 13 Ialoveni, SV 5 Florești.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale. Ruperea/deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 7 cazuri. Cazurile au fost înregistrate la: SV 9, 34 Bălți, SV 25, 7 Cimișlia, SV 265, 287 Chișinău, SV 287, 71 Chișinău.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta sau în perimetrul de 50 de metri ai secției de votare – 4 cazuri.

- SV 2 Edineț. Observatorul unui candidat nu avea acreditare. Președintele BESV i-a solicitat persoanei să revină în secția de votare când va avea acreditarea.
- SV 143 Chișinău. Observatorul unui candidat nu avea buletinul de identitate și legitimația de observator, cu toate acestea, președintele BESV i-a permis desfășurarea procesului de observare.
- SV 3 Cahul. Două persoane neautorizate sau aflat câteva minute în SV, iar președintelui BESV le-a solicitat să părăsească secția de votare. Incidentul a fost soluționat după implicarea polițistului.
- SV 16 Florești. Un funcționar public din cadrul Primăriei, simpatizant al unui candidat, a venit în secție și a început a da indicații. Acesta era însoțit de 5 observatori acreditați de din partea unei asociații

obștești de la Chișinău, care au rămas ulterior în secție.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul și/sau în apropierea secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 3 cazuri. Acestea au fost înregistrate în următoarele secții: SV 27 Taraclia, SV 20 și SV 215 Chișinău.

Transportarea organizată a alegătorilor – 4 cazuri.

- SV 41 Anenii Noi au fost înregistrate 2 cazuri de transportare a alegătorilor. În primul caz, au fost aduși într-un microbuz 12 alegători cu deficiențe de vedere, în al 2 caz, un alt microbuz cu 10 -12 alegători.
- SV 42 Rezina au fost observate 5 microbuze a câte aproximativ 15 persoane aduse la secția de votare. Observatorul Promo-LEX a comunicat că aceste persoane sunt cetățeni din regiunea transnistreană.
- SV 41 Anenii Noi. Un microbuz cu numere de înmatriculare din regiunea transnistreană a transportat la secția de votare 10-15 persoane cu deficiențe de vedere.

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 1 cazuri.

SV 257 Chișinău, observatorul unui concurent electoral a filmat listele electorale fără acordul Președintelui BESV. La intervenția Președintelui BESV, observatorul a reacționat agresiv față de președinte și secretarul BESV. Într-un final, după ce observatorul a vorbit la telefon, acesta a oprit filmarea.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 6 cazuri.

- SV 21 Taraclia. Din cauza lipsei curentului electric nu

a funcționat SIAS Alegeri timp de cca 10 min.

- SV 3 Rezina. Un calculator nu a lucrat timp de aproximativ 17 minute. Alegătorii erau înscriși pe o foaie.
- SV 22 Cimișlia. La ora 07:10 lipsea energia electrică la SV.
- SV 216 Chișinău. În SIAS Alegeri este inclus un număr diferit de alegători, față de listele electorale. Astfel, în SIAS Alegeri – 2522 de alegători, în listele electorale – 2445 de alegători, numărul buletinelor de vot – 2534.
- SV 29 Bălți. Registrul SIAS Alegeri funcționează cu întreruperi.
- SV 24 Criuleni. Observatorul comunică despre o discrepanță dintre numărul alegătorilor în SIAS Alegeri – 1262 de alegători și listele electorale de bază – 1254 de alegători.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 2 cazuri.

- SV 24 Criuleni. Observatorul Promo-LEX comunică despre faptul că, 8 alegători nu sunt incluși în listele electorale de bază, deși în SIAS Alegeri aceștia sunt prezenți.
- SV 3 Călărași. Au fost depistate de către alegători persoane decedate în listele electorale.

Fotografierea buletinelor de vot – 3 cazuri. Acestea au fost înregistrate la SV 3 Călărași. SV 144, 198 Chișinău.

Lipsa curent electric – 22 cazuri. Acestea au fost înregistrate la momentul deschiderii secțiilor de votare: SV 20, 21, 22 Taraclia; SV 2 Basarabeasca; SV 6, 15, 16, 17, 26 Șoldănești; SV 39 Căușeni; SV 1 Glodeni; SV 19, 20, 36, 38, 40, 41, 42 Șoldănești; SV 12, 17, 18, 20 Ștefan Vodă.

Altele incidente raportate de observatorii Promo-LEX:

- SV 30 Rezina. Președintele BESV, în ziua de sâmbătă 12 noiembrie 2016, s-a retras din componența BESV pentru că este consilier local. Atribuțiile sale au fost preluate de vicepreședinte.
- SV 13 Șoldănești, la intrarea în secția de votare lipsește numărul secției.
- În r. Dubăsari, pe parcursul zilelor de 11 și 12 noiembrie, toți lucrătorii sociali din toate localitățile raionului au fost trimiși pe la casele bătrânilor singuratici să colecteze cereri de votare la locul de trai. Din informațiile comunicate observatorului Promo-LEX, lucrătorii sociali îndemnau bătrânii să voteze pentru un anumit candidat. În ziua alegerilor pentru turul II, la CECE II Dubăsari erau înregistrate – 351 de cereri de votare la locul de trai. Prin comparație, în primul tur erau 67 de cereri.
- În CECE Criuleni pentru primul tur au fost depuse 502 cereri de votare la locul aflării, iar pentru turul II – 780 cereri.
- SV 115 Chișinău. La ora 8.20, Președintele BESV a găsit 500 de euro în cabina de vot. Pentru a documenta cazul a fost solicitată poliția.

#observatorPromoLEX

Prezența afișajului electoral în raza secției de votare

DA 60
NU 1967

#observatorPromoLEX

Prezența membrilor BESV la deschiderea secției de votare

17 786

#observatorPromoLEX

Sigilarea urnelor de vot potrivit procedurilor legale

DA 2006
NU 5

#observatorPromoLEX

Deschiderea secțiilor de votare:

la 7:00

1974

după 7:00

85

#observatorPromoLEX

Câți operatori ai Registrului de Stat al Alegătorilor sunt prezenți în secțiile de votare?

4130

#observatorPromoLEX

Numărul buletinelor de vot primite la secția de votare

2 952 370

#observatorPromoLEX

Cereri de votare la locul aflării înregistrate
la ora deschiderii secției de votare

în **38 171**
2009
secții de votare

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care monitorizează procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX a delegat câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară, în total de 1981 de observatori. Misiunea observă alegerile și în 36 de secții de votare constituite peste hotarele RM. Observatorii implicați în procesul de monitorizare au semnat Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu buna-credință și în mod non-partizan. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy și Consiliul European. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

Promo-LEX constată amplificarea cazurilor de PR negru și a materialelor denigratoare, implicarea cultelor religioase în campania electorală și mascarea subtilă a donatorilor

Misiunea
Promo-LEX
de
observare
a
Alegerilo
r
Președint
elui
constată
în
[Raportul
Nr. 5](#) o
amplifica
re a

cazurilor de PR negru și multiple materiale denigratoare în adresa candidaților, implicarea cultelor religioase în campania electorală prin susținerea deschisă a unui candidat

și mascarea subtilă a donatorilor. Raportul acoperă perioada de monitorizare 28 octombrie – 10 noiembrie 2016.

În perioada electorală dintre cele două tururi de scrutin, MOA Promo-LEX a constatat **implicarea clericilor Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove în campania electorală prin manifestarea publică a preferințelor politice și favorizarea concurentului electoral Igor Dodon**. Promo-LEX consideră acest fapt, drept o încălcare a art. 31 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova care stabilește caracterul laic al statului și separarea cultelor religioase de stat, precum și a art. 15 alin. (2) din Legea privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie, care obligă cultele religioase și părțile lor componente să se abțină de la exprimarea sau manifestarea publică a preferințelor lor politice sau favorizarea vreunui partid politic ori a vreunei organizații social-politice.

Misiunea de Observare Promo-LEX atrage atenția asupra unor prevederi legale, care lasă loc de interpretare cu privire la modalitatea calculării valorii procentuale a voturilor exprimate în susținerea candidaților electorali. Astfel, în cadrul primului tur de scrutin al alegerilor prezidențiale, CEC a calculat rezultatele procentuale ale candidaților reieșind din totalul voturilor valabil exprimate, în condițiile în care art.109 alin. 1 și art.110 alin.1 din Codul Electoral stabilesc că, acestea urmau a fi calculate din voturile alegătorilor care au participat la alegeri, inclusiv și buletinele nevalabile ale alegătorilor. **În opinia Promo-LEX, CEC a calculat greșit valoarea procentuală a voturilor, care urmează să fie una mai mică pentru toți concurenții.**

Astfel, conform informațiilor disponibile pe pagina oficială a CEC, candidatul Igor Dodon a acumulat 47,98% din voturi. Dacă e să calculăm cât constituie procentual, numărul voturilor acumulate de candidatul menționat, raportat nu la numărul voturilor valabil exprimate, dar la toate voturile înregistrate, atunci Igor Dodon ar obține 47,24%. Atestăm o

diferență de 0,74%, una considerabilă de altfel. Al doilea candidat care a acumulat un număr semnificativ de voturi este Maia Sandu, cu un scor de 38,71%. Respectiv, dacă și în acest caz să raportăm voturile acumulate la numărul total de voturi înregistrate, Maia Sandu ar obține 38,12% din voturi, ceea ce este cu 0,59% mai puțin decât a anunțat CEC oficial.

Observatorii au comunicat că, angajații Primăriei or. Orhei, întreprinderilor și instituțiilor subordonate acesteia, au fost obligați, prin dispoziția nr. 490 a primarului orașului Ilan Șor, să prezinte buletinul de identitate cu fișa de însoțire, documentele de evidență militară și diploma de studii/certificatul de calificare ce confirmă pregătirea specială pentru completarea și actualizarea datelor dosarelor personale ale angajaților. În contextul îndemnului public, făcut anterior de candidata Inna Popenco, de a boicota alegerile prezidențiale, **Promo-LEX apreciază această cerință ca fiind o metodă de intimidare a angajaților primăriei Orhei.**

Promo-LEX a constatat 3 cazuri de implicare a funcționarilor electorali în activități de agitație în favoarea candidaților după cum urmează – Igor Dodon – 1 caz, Maia Sandu – 2 cazuri. În pofida faptului că numărul de astfel de incidente nu este mare, însuși existența lor este alarmantă. Totodată, potrivit informațiilor furnizate de observatorii Promo-LEX, în perioada monitorizată, a fost înregistrat și două cazuri de oferire a cadourilor electorale în favoarea candidatului Igor Dodon.

De asemenea, **Promo-LEX a constatat cu îngrijorare, utilizarea activă în campania electorală pentru turul doi de scrutin a materialelor poligrafice cu un conținut denigrator în adresa candidaților.** Observatorii Promo-LEX au identificat 4 tipuri de materiale denigratoare în adresa candidatei Maia Sandu și un material cu conținut defăimător în adresa lui Igor Dodon.

Din rapoartele financiare prezentate și făcute publice de CEC, **Misiunea de Observare constată că, 2 concurenți electorali (Dumitru Ciubașenco și Maia Sandu), au înregistrat donații din**

partea partidului care i-a desemnat, fără a elucida originea donatorilor primari, care au făcut viramente pe contul partidului. MOA Promo-LEX reiterează și în această campanie electorală că, practica dată este o modalitate subtilă de a masca donatorii și de a evita transparența financiară.

MOA Promo-LEX, observă că, **94% din totalul cheltuielilor efectuate de concurenți în primul tur de scrutin sunt pentru publicitate.** Celelalte cheltuieli se referă la: utilizarea transportului – 2%, delegarea sau detașarea persoanelor (voluntari/observatori) – 2%; întruniri și evenimente – 1%, costuri suplimentare de întreținere – 0,3%, comunicații – 0,3%, cheltuieli pentru consultanță – 0,2% și alte cheltuieli – 0,1%.

Raportul Promo-LEX Nr. 5 [aici](#).

Misiunea de observare Promo-LEX cuprinde 42 observatori pe termen lung, care vor monitoriza procesul electoral în toate circumscripțiile electorale din Republica Moldova în perioada 31 august – 30 noiembrie 2016. În ziua alegerilor, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt în fiecare secție de votare din țară. MOA Promo-LEX va realiza Numărarea în Paralel a Voturilor în toate secțiile de votare. Misiunea va observa alegerile și în SV constituite peste hotarele RM. Observatorii implicați în procesul de monitorizare semnează Codul de conduită al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bunăcredință și în mod non-partizan. Activitatea tuturor observatorilor este coordonată de o echipă centrală formată din 37 de persoane.

Pentru moment, activitatea MOA Promo-LEX și Campania "Ieși la Vot" sunt susținute financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasada Marii Britanii la Chișinău, National Endowment for Democracy și Consiliul Europei. Opiniile exprimate în rapoartele publice Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al

finanțatorilor.

Pentru mai multe detalii, contactați: Tatiana Pașcovschi, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare a Alegerilor Promo-LEX: GSM 060804022, e-mail: presa@promolex.md

Practica de investigare a infracțiunilor motivate de ură rămâne a fi neuniformă

Asociația Promo-LEX atrage atenția asupra lipsei mecanismelor eficiente și practici uniforme de investigare a infracțiunilor motivate de ură. Anterior, în raportul pentru Republica Moldova, Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței, a recomandat Guvernului să ia măsurile necesare pentru a crea un mecanism de înregistrare și investigare a infracțiunilor motivate de ură, recomandare pe care autoritățile eșuează în continuare să o implementeze.

Cele menționate mai sus, sunt confirmate odată în plus de cazul lui Petru Crețu, un tânăr de etnie romă, care în vara acestui an a fost supus violenței de către mai multe persoane. Deși a fost recunoscut ca parte vătămata în dosarul penal, deschis în baza art.152, alin.2 Cod Penal (vătămări corporale medii), organele de anchetă au ignorat declarațiile tânărului precum că, la baza violenței au stat prejudcățile față de etnia sa, dar și probele care confirmă acest fapt.

Incidentul a avut loc în localitatea Bădiceni, la începutul lunii iunie, când, potrivit declarațiilor lui Petru Crețu, acesta a fost agresat și supus violenței fizice anume din cauza atitudinii ostile a agresorilor față de etnia sa. Cu toate acestea, acțiunile de anchetă realizate până în prezent, nu au reflectat în nici un fel declarațiile părții vătămate privind infracțiunea motivată de prejudecată rasială/etnică. Petru a relatat organului de anchetă că a fost numit

"țigan" în repetate rânduri, totodată fiindu-i adresate cuvinte licențioase. Suplimentar, acesta a menționat că, unii dintre agresori spuneau, în timp ce îl loveau, că vor să scape satul de "țigani", iar pe el îl vor "plimba în portbagaj".

Recent, judecătoria Soroca a emis o sentință potrivit căreia, unul dintre agresori a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152. alin 1, și anume, vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății. Pedeapsa aplicată fiind munca neremunerată în folosul comunității și plata unui prejudiciu moral de 5 mii lei.

În perioada de desfășurare a anchetei, Crețu Petru a anunțat organul de urmărire penală că nu poate citi, iar avocatul său a solicitat să fie informat despre orice acțiune procesuală, cu toate acestea, organul de urmărire penală a realizat mai multe acțiuni importante doar în prezența părții vătămate, ignorând avocatul acesteia, cum ar fi: confruntarea cu bănuiții sau comunicarea ordonanțelor de scoatere de sub urmărire penală a doi bănuiți. Examinând plângerile avocatului părții vătămate, instanța le-a respins integral, stabilind că, Crețu Petru nu este rom, din considerent că mama acestuia este

moldoveancă, deși în ședința judiciară, partea vătămată a declarat că tatăl acestuia este de etnie rom, iar el personal se identifică cu etnia romă și se consideră rom. La fel, instanța și organul de urmărire penală au ignorat declarațiile a doi bănuși, care au confirmat că, motivul conflictului a fost anume atitudinea ostilă a inculpatului față de persoanele de etnie romă.

“Suntem îngrijorați de faptul că motivele de ură rasială și etnică nu sunt investigate eficient de către organele de urmărire penală, iar atitudinea autorităților competente față de acest tip de infracțiuni este de multe ori ignorantă. Motivul primar al infracțiunilor motivate de ură este de a exprima faptul că, persoana în cauză sau grupul din care face parte este nedorită și neacceptat. Efectul psihologic asupra persoanei și grupului în cauză poate fi de lungă durată și are un impact profund distructiv, atât asupra persoanei, comunității din care el/ea face parte, cât și asupra întregii societăți”, a declarat avocatul Dumitru Sliusarenco.

Menționăm că, R. Moldova și-a asumat obligația, în conformitate cu Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială (articolele 1, 2, 4, 5, 6), dar și Convenția Europeană a drepturilor omului (articolele 3, 6, 14) de a examina eficient infracțiunile motivate de ură și a asigura remedii efective persoanelor care au suferit în urma a astfel de acțiuni.

Pentru mai multe detalii, contactați: Carolina Bondarciuc,
Ofițer de comunicare Promo-LEX:

gsm: 060280980, tel/fFax (+373 22) 450024, e-mail:
pr@promolex.md